

Országos Rendőrfőkapitány
PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Ea.:

Tel.:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** által előterjesztett panaszügyében folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – az előállítás során az ivóvíz és mosdóhasználat biztosításának elmulasztása tekintetében

h e l y t a d o k,

egyebekben a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikus előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

1. panaszos
2. Rendőr-főkapitányság vezetője
3. Független Rendészeti Panasztestület
4. Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedés miatt elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amit postai úton megerősített, majd elektronikus úton kiegészített.

A panaszos beadványában foglaltak szerint, *-n * óra körüli időben *-n rendőrségi gépkocsi fékezett le a panaszos mellett. A rendőrök igazoltatás alá vonták, majd pedig a bevásárlótáskáját tüzetesen átvizsgálták. A panaszos csomagjának átvizsgálása során mindent rendben találtak, ő azonban indokolatlannak és sértőnek találta a rendőri intézkedést, és kérte, hogy a rendőrök azonosítsák magukat. A rendőrök azonban nem tettek eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek, hanem sietve beültek a szolgálati gépkocsiba. A panaszos a gépkocsi elé ment, hogy leolvassa a rendszámot, majd pedig hívta a 112-es segélyhívó számot. A rendőrségi gépkocsival a rendőrök megindultak a panaszos felé, és olyan közel hajtottak hozzá, hogy a panaszos rátenyerelt a járműre. A gépkocsi ekkor végre megállt, és abból kiszálltak a rendőrök. Időközben egy másik rendőrségi gépkocsi is a helyszínre érkezett.

Ezt követően a rendőrök a panaszost – aki mozdulatlanul állt, szatyorral a vállán és mobiltelefonnal a kezében – körbevették, a mobiltelefonját kicsavarták a kezéből, majd pedig kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, és durván a földre lökték, először hasra, majd pedig oldalra fektették.

A panaszost beszállították a Rendőrkapitányságra, ahol 3 órán keresztül fogva tartották a zárkában, és közben – kérése ellenére – vizet nem ihatott, illetve a mosdóhasználatot sem engedélyezték számára, holott akkor országosan hőségriadó volt elrendelve.

A panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

- az intézkedés okát nem közölték vele,
- az igazoltatást,
- a ruházat-és csomagátvizsgálást,
- a szolgálati fellépés módját,
- az előállítás jogszerűségét,
- az előállítás időtartamát,
- a testi kényszer és a bilincs alkalmazását,
- a mobiltelefonja elvételét,
- az előállítása során nem biztosítottak ivóvizet és mosdóhasználatot a számára.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök indokoltan vonták intézkedés alá a panaszost, akinek igazoltatása és átvizsgálása jogszerűen történt, ugyanakkor nem a legkíméletesebb módját választották intézkedésüknek, ami által sérült a panaszos emberi méltóságához való joga, illetve az a megalázó elbánás tilalmába ütközött. A ruházatátvizsgálás nem megfelelő jogalapjának megjelölése miatt továbbá sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos elfogása és előállítása jogszerű és arányos volt, a kényszerítő eszközök alkalmazásával úgyszintén jogszerűen korlátozták a panaszos alapjogait. Az ivóvíz nem biztosításával a rendőrség sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés b) pontja ba) alpontja szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- a panaszos panaszbeadványa;
- a panasz megerősítése;
- elektronikus úton előterjesztett panasz kiegészítése;
- Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele;
- Alosztály jelentése elfogás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról, és az ahhoz kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás;
- igazolás az előállítás időtartamáról;
- Alosztály által kiállított „Nyilatkozat”;
- Rendőri intézkedés alatt álló személy orvosi vizsgálatáról szóló dokumentum;
- Nyomtatvány az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről;
- Osztály vezetőjének összefoglaló jelentése a kényszerítő eszközök kivizsgálásáról;
- Alosztály büntető feljelentése;
- a panaszosnak a Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez címzett, elektronikus úton küldött levele;
- Alosztály jegyzőkönyve tanú meghallgatásáról közigazgatási ügyben;
- Osztály vezetőjének jelentése;
- Alosztály jegyzőkönyve gyanúsított kihallgatásáról;
- Alosztály tanúkihallgatásról szóló jegyzőkönyve;
- Alosztály tanúkihallgatásról szóló jegyzőkönyve;
- Alosztály tanúkihallgatásról szóló jegyzőkönyve;
- Alosztály tanúkihallgatásról szóló jegyzőkönyve;
- Alosztály jelentése,
- Alosztály jelentése;
- Alosztály jelentése;
- Alosztály jelentése;
- Rendőrkapitányság jelentése;

III.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom

kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a panaszossal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amelyek a II. részben említett bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

A Jelentés elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű rendőrségi dokumentum szerint két rendőr járőr *-n, a szolgálatuk teljesítése során, * órákor azt az utasítást kapta a Tevékenység Irányítási Központtól (továbbiakban: TIK), hogy menjenek *-n a *-s számú főút, * irányába vezető útra, mivel személyleírás és ruházat alapján egy korábbi bűncselekmény elkövetőjére hasonlító személy (a panaszos) ezen az útszakaszon várakozik, illetve próbálja az ebbe az irányba közlekedő gépjárműveket megállítani.

A rendőrök a helyszínre érkezve biztonságosan megálltak a szolgálati gépkocsival a benzinkútról kivezető útszakaszon, mivel ott találták meg a panaszost. Kiszálltak a gépkocsiból, és látták, hogy a panaszos ruházata valóban illett a korábbi bűncselekmény elkövetőjének ruházatához, ezért intézkedés alá vonták, és igazolásra szólították fel.

A rendőr * órákor a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte az intézkedést, majd közölte a panaszossal, hogy miért intézkednek vele szemben, és felszólította személyi igazolványa vagy más fényképes okmány átadására, amivel hitelt érdemlően tudja igazolni magát. A panaszos erre nem volt hajlandó, közölte, hogy nem adja át az igazolványt. Nem értette, hogy miért kellene magát alávetni az intézkedésnek. A rendőr közölte, hogy az igazolás megtagadása esetén előállítja a Rendőrkapitányságra. A panaszos megértette a közlést, és vezetői engedélyét átadta. A rendőr közölte vele, hogy a ruházatát és a vállán levő szatyrot is átvizsgálja. A panaszos ezt megtagadta, azt mondta, hogy ehhez a rendőrnek nincs joga és azt nem hagyja. A rendőr ekkor közölte, hogy nemcsak az igazoltatás, hanem bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt is előállíthatja, hiszen hasonló ruházatot visel, mint egy korábbi bűncselekmény elkövetője és a személyleírás is illik rá. A panaszos a közlést megértette, a rendőr a panaszos ruházatát és szatyrárt tüzetesen átvizsgálta, de nem volt nála a korábbi bűncselekmény helyszínéről eltulajdonított készpénz, illetve más szabálysértésből vagy bűncselekmény elkövetéséből származó tárgy vagy eszköz. A ruházatában névjegykártyák, és a laccímet igazoló hatósági igazolvány volt. A szatyorban – személyes ruházatán kívül – élelmiszer volt fellelhető.

A rendőr az átvizsgálást követően közölte, hogy az intézkedést befejezték, a napszaknak megfelelően elköszönt és a panaszosnak szólt, hogy elmehet. A szolgálati gépkocsi felé indultak, hogy beüljenek, azonban ekkor – annak ellenére, hogy közölték a panaszossal az intézkedés végét – a panaszos folyamatosan agresszíven viselkedett, szitkozódott, amikor beültek a gépkocsiba, követte a rendőrök mozgását, akik nem tulajdonítottak ennek jelentőséget, mivel a bűncselekmény elkövetőjének felkutatása volt első számú szolgálati feladatuk.

Amikor a rendőrök beültek a szolgálati gépkocsiba, a panaszos annak hátuljánál volt, amikor a rendőr még a gépkocsi elindulása előtt azt vette észre, hogy a panaszos előre szalad, és egy erőteljes mozdulattal a motorháztetőre ütött egyik kezével, a jobb oldalon. Ezt látva a rendőr a gépkocsit a kézifékkal rögzített és a rendőrrel együtt kiszállt, amivel egy időben érkezett a helyszínre a TIK 2 által is küldött három másik rendőr, akik látták és hallották is a panaszos erőszakos cselekményét.

A panaszos továbbra is arrogánsan viselkedett, sérelmezte a rendőri intézkedést. Ekkor a rendőr nyomozó a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával közölte vele, hogy az intézkedésnek vesse alá magát, mivel garázdaság bűncselekményét követte el. Mivel a panaszos a kezeivel hadonászott, a rendőr felszólította, hogy azokat tegye hátra, mivel már ekkor érezhető volt, hogy akár támadólag is felléphet a vele intézkedő rendőrökkel szemben, amely miatt az intézkedés biztonságos foganatosítása és befejezése érdekében meg kell őt bilincselni.

A bilincselés során a rendőr megragadta a panaszos bal kezét, bal csuklójára elhelyezte a bilincset, közben azonban a panaszos „kígyózó mozgást” végzett, testsúlyát elengedte, ekkor a rendőr és a rendőr, illetve a két körzeti megbízott a panaszost a jobb és bal hónaljánál megragadták és testét egyensúlyba hozták, azonban a panaszos magatartása annyira ellenszegülő volt, hogy álló helyzetben sem tudták kezeit hátra bilincselni. A panaszos bilincselése a panaszos és a rendőrök testi épsége szempontjából úgy volt a legcélszerűbb, hogy a panaszost a földre vitték, amelynek során a rendőr lábsőprézéses módszert alkalmazott, aminek következtében a panaszos, elveszítve egyensúlyát, a földre került. A földre vitelt a rendőrök kontrollálták, hogy a nagyobb sérülést elkerüljék, így a panaszos csak hámsérülést szenvedett a térdén, illetve az egyik könyökén. Végül a földre vitelt követően sikerült a panaszost hátra helyzetben megbilincselni.

A bilincselés közben a rendőr nyomozó folyamatosan mondta a panaszosnak, hogy ne álljon ellen, és adja fel aktívan ellenszegülő magatartását.

A panaszost a járőrök szolgálati gépkocsijával a Rendőrkapitányságra állították elő. Az előállító helyiségbe történő befogadás során a nála levő tárgyakról letéti jegyzőkönyvet készítettek, majd az előállító helyiségben helyezték el. * órakor a panaszost átadták a szolgálatirányító parancsnoknak, aki intézkedett az orvosi ellátásáról, amit az éjszakai szolgálatot teljesítő járőrök hajtottak végre. A szolgálati gépkocsi helyszíni szemlét egy rendőr bűnügyi technikus és egy másik rendőr végezte.

A jelentés szerint * órakor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján a panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően) elfogták. Vele szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, illetve a 48. § d) pontja alapján (ellenszegülés megtörése érdekében) bilincset alkalmaztak. A bilincselés *-n * órától * óráig tartott, hátra helyzetben történt, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-ának (6) bekezdése alapján. A kényszerítő eszközök alkalmazására előzetes figyelmeztetés történt. A kényszerítő intézkedés, illetve eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. A rendőri intézkedés során a panaszos orvosi ellátásáról intézkedtek (hámhorzsolásos, könnyű sérülés történt). A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozója (képviselője) kiértékelését kérte (két személyt jelölt meg).

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az annak idejéről szóló igazolást kiadták. A panaszost további intézkedés céljából * órakor átadták a Rendőrkapitányságnak.

Az előállítás oka *-n * órakor szűnt meg, akkor a panaszost szabadon bocsátották.

V.

A rendőri intézkedés elleni panaszok vizsgálata során az alábbiak kerültek megállapításra.

1. Az intézkedés kezdeményezése

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1. pontjában foglaltak szerint „A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében

1. általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését,”

Az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

Az Rtv. 12. § (1) bekezdése értelmében „A rendőr a feladata teljesítése során köteles végrehajtani a szolgálati előjáró utasításait. Meg kell tagadnia az utasítás végrehajtását, ha azzal bűncselekményt követne el.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 8. § (3) bekezdése szerint „Ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és - szükség esetén - a helyszín biztosítása iránt.”

A panaszos a beadványában azt sérelmezte, hogy nem követett el semmit, csupán az utcán tartózkodott, amikor a rendőrök megálltak mellette szolgálati gépkocsival és intézkedés alá vonták.

A Rendőrkapitányság (továbbiakban: Rk.) vezetőjének jelentése szerint a teljes közterületi szolgálat egy korábbi bűncselekmény elkövetőjét próbálta meg felkutatni, amikor is az elkövetőre illő személyleírású és ruházatot viselő panaszost észlelték a benzinkút melletti útszakaszon, amint az arra közlekedő járműveket próbálta meg leinteni. Az intézkedő rendőrök a TIK-től kapták az utasítást, hogy menjenek a helyszínre.

A rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a rendőrségnek a panaszos vonatkozásában intézkedési kötelezettsége keletkezett. A rendőrségi információk szerint ismeretlen személy bűncselekményt (trükkös lopást) követett el. A bűnelkövető elfogása esetén a rendőrség valószínűsítette, hogy a bűncselekmény elkövetéséből származó pénzt is megtalálják, ezért a teljes közterületi szolgálat a bűnelkövetőt próbálta felkutatni. Az elkövető külső adottságai és ruházata a panaszoséra hasonlított, aki a közlekedő autót próbálta meg leinteni. A panaszos vonatkozásában a bűncselekmény gyanúja a külső tulajdonságok alapján fennállt, így ez a körülmény megfelelő alapot szolgáltatott a rendőrségnek – a közrend védelme érdekében – az Rtv. idézett 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettséghez.

A rendőri intézkedés kezdeményezése megfelelő joggal történt, ezért a panasz alaptalan.

2. Az igazoltatás

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja, a (2) és (4) bekezdés szerint „A rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

(2) Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

(4) A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.”

A panaszos a beadványában meg nem értését fejezte ki atekintetben, hogy miért kérte el a rendőr az okmányait, miért igazoltatta.

A „Jelentés elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű rendőrségi dokumentum szerint a rendőrök a helyszínre érkezve biztonságosan megálltak a szolgálati gépkocsival a benzinkútról kivezető útszakaszon, mivel ott találták meg a panaszost. Kiszálltak a gépkocsiból, és látták, hogy a panaszos ruházata valóban illett a korábbi bűncselekmény elkövetőjének ruházatához, ezért intézkedés alá vonták, és igazolásra szólították fel.

Az intézkedő rendőrök jogszerűen fogatosítottak a panaszossal szemben igazoltatást. Az igazolás megtagadása esetén az előállítás, mint a rendőr számára egyik lehetséges eszköz kilátásba helyezése úgyszintén jogszerű volt.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

3. A ruházat-és csomagátvizsgálás

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szeméremszérvő módon.”

A panaszos sérelmezte, hogy az igazoltatást követően a ruházatát és a csomagját is átvizsgálták a rendőrök.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése szerint a kérdéses időpontban két, egymással ok okozati összefüggésben lévő intézkedés történt egymást követve.

Az első intézkedés *-n * órákor került foganatosításra és kb. * percet vett igénybe. Ennek keretében a panaszost a rendőrök igazoltatták, és vele szemben az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján ruházat- és csomagátvizsgálást is végrehajtottak. A panaszos személyazonosságának megállapítása mellett ugyanis a fenti törvényi tényállás alapján végzett átvizsgálás adott módot a rendőrségnek, hogy a gyanút megerősítse vagy ellenkezőleg, kizárja a panaszos esetében. Az említett törvényhely utolsó fordulata, azaz a bűncselekmény elkövetésének gyanúja tette tehát szükségessé a panaszos és csomagja átvizsgálását. Tekintettel arra, hogy az intézkedés során az került megállapításra, hogy az intézkedés alá vont személy nem azonos a bűncselekményt elkövető személlyel, ezért az intézkedés ekkor véget is ért.

A második intézkedés a fenti napon és helyen * órákor került foganatosításra, mivel a panaszos a rendőrségi szolgálati gépkocsi elé lépett és a motorháztetőre szándékosan, nagy erővel ráütött. Ezt követően a rendőrök kiszálltak a kocsiból és szándékos bűncselekmény, garázdaság elkövetése miatt testi kényszert alkalmazva megbilincseltek és előállították a Rk-ra. Az intézkedés során a ruházat- és csomagátvizsgálást az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján hajtották végre. Ezt utóbb a rendőrkapitányság épületében foganatosították, amit a rendőrségi dokumentumok rögzítettek. (Az nem lett volna életszerű, hogy a bűncselekmény gyanújának tisztázása érdekében a panaszost és csomagját alaposan átvizsgálták, majd pár perccel később a helyszínen még egyszer, ekkor már az Rtv. 31. § (1) bekezdésére hivatkozással ismételt átvizsgálták.)

Összefoglalva megállapítható, hogy a ruházat- és csomagátvizsgálás jogszerű volt, ezért a panasz e tekintetben is alaptalan.

4. A szolgálati fellépés módja

Az Rtv. 20. § (1), (2) és (3) bekezdése szerint „A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.”

A Szolgálati Szabályzat 5. § (1) és (2) bekezdése szerint „Az intézkedést a rendőr - az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában

intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.

(2) A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az első igazoltatását követően nem mutatkoztak be. Állítása szerint ezért akarta őket megállítani és ennek következtében került foganatosításra a második intézkedés.

A „Jelentés elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű rendőrségi dokumentum szerint a rendőrök egyenruhában intézkedtek, a rendőr járőr a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte az intézkedést, majd pedig közölte a panaszossal, miért intézkednek vele szemben. Az intézkedés befejezését követően közölte a rendőr a panaszossal, hogy az intézkedést befejezték, a napszaknak megfelelően elköszönt és szólt a panaszosnak, hogy elmehet.

Az Osztály vezetőjének összefoglaló jelentése is a fentieket támassza alá. A jelentésben foglaltak szerint az intézkedő rendőrök a rendőrségnél rendszeresített egyenruhát viselték, a szükséges ékítményekkel, rendőrségi szolgálati jelvénnel együtt. Az intézkedés előtt napszaknak megfelelően köszöntek és bemutatkoztak.

A Rendőrkapitányság beosztottjának jelentése szerint a helyszínen a panaszossal szemben először foganatosított intézkedés során az igazoltatás alkalmával a napszaknak megfelelően, hangosan köszöntek, bemutatkoztak, a jelvényt számukat közölték, majd a panaszost a vele szemben indokoltá vált rendőri intézkedés okáról is tájékoztatták.

A közigazgatási eljárás során a panaszos állításával szemben a rendőri jelentésekben foglaltakat, mind közokiratot fogadtam el, így megállapítható, hogy a panasz alaptalan.

5. Az előállítás jogszerűsége

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján „A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;”

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdése szerint a garázdaság fogalma a következő: „Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

A panaszos állítása szerint, amikor a panaszos a szolgálati gépkocsi elé ment, hogy leolvassa a rendszámot és hívja a segélyhívó számot, a rendőrök megindultak felé a járművel, és olyan közel hajtottak hozzá, hogy rátenyerelt a járműre.

A rendőrségi dokumentumok szerint a járőrök megállapították, hogy a panaszos nem hozható kapcsolatba a korábbi bűncselekménnyel, ezért az intézkedést befejezték vele szemben, amit közöltek a panaszossal, majd a szolgálati gépkocsiba ültek. A panaszos ekkor a

szolgálati gépkocsi elé ment, és nagy erővel rácsapott a motorháztetőre, amit az időközben a helyszínrre érkező másik három rendőr is hallott és látott. Ezt követően később helyszíni szemlét is lefolytatták a gépkocsi tekintetében. Az iratokban egyezően az szerepel, hogy a panaszost a garázdaság bűncselekményén történt tettenérés miatt fogták el, illetve állították elő.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget tettenérés esetén, hanem kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont elfogását, illetve előállítását. A rendőrség észlelése szerint a panaszos garázdaság vétségét követte el, amely miatt az elfogása és előállítása jogszerű volt.

A panasz e tekintetben is alaptalan.

6. Az előállítás időtartama

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. „*

A Szolgálati Szabályzat 30. § (3) bekezdése szerint *„Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.”*

A panaszos nem értését fejezte ki amiatt, hogy három órára az előállító helyiségbe helyezték el.

Az „Igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról” elnevezésű rendőrségi irat szerint a panaszos előállítása *n* órától * óráig (azaz több mint négy órán át) tartott. Ezen időszak alatt a panaszost beszállították a Rendőrkapitányságra, ahol átadták a szolgálatparancsnoknak és elhelyezték az előállító helyiségben, elkészítették a panaszos befogadásához szükséges dokumentációt, majd ruházat- és csomagátvizsgálatot hajtottak végre, illetve a helyszínen a szolgálati gépkocsi sérüléseiről szemlét tartottak. Rendőri jelentéseket és feljelentést készítettek a rendőrök, illetve adatgyűjtést végeztek. * órakor adták át a panaszost az ügyeletes nyomozónak, aki * órától * óráig folytatta a panaszos gyanúsított kihallgatását. Ezt követően az iratokat írták alá, „rabosítást” végeztek, visszakísérték a panaszost az előállító helyiségbe, hogy a lefoglalt dolgokat visszakapja, majd szabadon bocsátották.

Figyelemmel az időtartam alatt elvégzett eljárási cselekményekre a panaszos szabadságának előállítással való korlátozása nem tekinthető aránytalannak.

A panasz a fentiek alapján alaptalan.

7. A testi kényszer és a bilincs alkalmazása

Az Rtv. 47. §-a szerint *„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.”*

A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése értelmében *„A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor*

alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése alapján *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.*”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése értelmében *„Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.*”

Az Rtv. 48. § d) pontja alapján *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy*

d) ellenszegülésének megtörésére.”

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése szerint *„A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet - ha az eset körülményei lehetővé teszik - előzetesen figyelmeztetni kell.*”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés a) és d) pontja értelmében *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt,*

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg”,

(4) „A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

(6) „A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,”

A panaszos beadványában foglaltak szerint együttműködött a rendőrökkel, nem értette, miért van szükség bilincs alkalmazására. A szolgálati gépkocsi előtt mozdulatlanul állt, vállán a szatyorral, kezében a mobiltelefonjával, amikor az öt rendőr körbevette és megbilincseltek, majd a földre lökték és ott forgatták.

A „Jelentés elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” elnevezésű rendőrségi dokumentum szerint a panaszos – a garázda magatartást követő – elfogásnak aktívan ellenállt, kezeivel a rendőrök felé hadonászott, ami azt a benyomást keltette, hogy támadólag fog fellépni velük szemben. A panaszos nem tett eleget a rendőri felszólításoknak,

amelyben arra hívták fel a figyelmét, hogy a rendőri intézkedésnek vesse alá magát, hanem „kígyózó mozgással” aktívan ellenállt, illetve megpróbált szabadulni a rendőri fogásból. Két rendőr a hóna alá fogott, hogy testét egyensúlyba hozzák, de a bilincselésnek ellenállt oly módon, hogy az egyik kezét maga elé húzta. A panaszos bilincselése mind a panaszos, mind pedig a rendőrök szempontjából úgy volt a legcélszerűbb, hogy az ún. lábsöprés módszerével a földre vitték, majd hátra helyzetben megbilincselték. A rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy mindvégig ügyeltek arra, hogy a panaszos ne sérüljön meg a kényszerítő eszköz alkalmazása során. Az Rtv. 47. §-a alapján alkalmaztak testi kényszert, illetve a 48. § d) pontja alapján bilincset. Az ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználat 10 percig tartott.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyakor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvédőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a

megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A fentiek alapján a panaszos előállítása során a testi kényszer és a bilincs használata jogszerű, szakszerű és szükséges volt.

A panasz e tekintetben alaptalan.

8. A panaszos mobiltelefonjának elvétele

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint „*A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.*”

A panaszos a beadványában sérelmezte, hogy a bilincselés során kicsavarták kezéből a mobiltelefonját, amivel a 112-es segélyhívó számot akarta felhívni.

A rendőr járőr jelentése azt tartalmazza, hogy a bilincselés során volt a panaszosnál mobiltelefon, azonban azt nem használta, az a zsebéből került elő. A rendőr járőr utólagos jelentése szerint a bilincselés közben a r. törzssászlós körzeti megbízott kivette a panaszos kezéből a mobiltelefon, annak épsége megóvása érdekében.

A helyszínrre utóbb kiérkező r. törzssászlós körzeti megbízott és a rendőr nyomozó közös jelentésben úgy nyilatkoztak, hogy amikor a rendőr járőr megkísérelte a panaszost megbilincselni, annak egyik vállán táská volt, kezében pedig mobiltelefon. A r. törzssászlós körzeti megbízott a megkezdett bilincselés közben kivette a panaszos kezéből a mobiltelefon, hogy az az intézkedés közben ne sérüljön, el ne tűnjön.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése azt rögzítette, hogy a személyi szabadságot korlátozó intézkedés során, annak eredményes végrehajtása érdekében vették el a panaszos telefonját. Az előállító helyiségbe mobiltelefon nem vihető be, ezért azt letétbe helyezték és a szabadításakor adták vissza a panaszosnak. A letéti jegyzőkönyv tanúsága szerint ugyanakkor a panaszostól – egyebek mellett – elvették a mobiltelefonját is, amit utóbb visszakapott.

Megállapítható, hogy a rendőrség azzal, hogy elvette a panaszostól a mobiltelefonját, a sérülés megakadályozása érdekében, és azt letétben helyezte el, a panaszos tulajdonhoz való jogát tartotta szem előtt, amely cselekményével szakszerűtlenséget nem követett el.

A panasz a fentiekre tekintettel alaptalan.

9. Az előállítása során az ivóvíz és mosdóhasználat biztosításának elmulasztása

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján „*A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.*”

Az Rtv. 18. § (3) bekezdése szerint „*A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.*”

A panaszos sérelmezte, hogy előállításának időtartama alatt hiába kért inni, illetve kért mosdóhasználatot, azt a rendőrök nem engedték számára annak ellenére, hogy azon a napon hőségriadó volt érvényben.

A panaszossal szembeni rendőri intézkedés napján az országos tiszti főorvos a korábban kiadott harmadfokú hőségriadót meghosszabbította, így a kérdéses napon is érvényben volt (a napi átlag hőmérséklet meghaladhatta a 29 C fokot).

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése azt tartalmazta, hogy a panaszos által elfoglalt előállító helyiség minden vonatkozó jogszabálynak megfelelt, őrhívó és ivókút is található a helyiségben. Az előállító helyiséget a panaszolt rendőri intézkedés előtt egy hónappal vizsgálták meg átfogóan. Amikor a panaszost utólagosan meghallgatták, az ivókutat ismét leellenőrizték, amely valóban nem működött. A kapitányságvezető ugyanakkor azt is megállapította, hogy a panaszos – bár lehetősége lett volna rá – nem használta az őrhívó gombot sem, pedig ebben az esetben rendelkezésre állt volna számára az ivóvíz. A mosdóhasználattal kapcsolatosan a rendőrség egyik megkeresés esetében sem nyilatkozott.

Megállapítható, hogy az ivóvíz biztosítását a rendőrség elmulasztotta. Az a körülmény, hogy egy hónappal korábban az előállító helyiség megfelelt az előírásoknak, és feltehetően a panaszos előállításának időtartama alatt romolhatott el az ivókút, nem mentesíti a rendőrséget az ivóvíz megfelelő biztosítása alól. Különösen igaz ez olyan meleg, nyári napokon, amikor országosan hőségriadót rendeltek el. Elvárható az őrzést végző rendőröktől, hogy fordítsanak figyelmet arra, hogy a fogvatartottak kapjanak ivóvizet.

A Panasztestület megállapítása szerint azzal, hogy a rendőrség a panaszosnak nem biztosított a hőségben ivóvizet, sérült a panaszos emberi méltóságához való joga, illetve a mosdóhasználat biztosítása tekintetében ugyanakkor ezen alapjog sérelme nem megállapítható.

Tekintettel arra, hogy a mosdóhasználattal összefüggésben a rendőrség érdemi információval nem szolgált, illetve e tekintetben nem foglalt állást, ezért a panaszos által elmondottakat fogadtam el.

Az ivóvíz és a mosdóhasználat biztosításának elmulasztása tekintetében a panasz megalapozott.

VI.

A Panasztestület álláspontja szerint a panaszossal szemben fogatosított ruházat- és csomagátvizsgálás szükséges volt, azonban a rendőri jelentésben a jogalap nem megfelelő megjelölése – miszerint az Rtv. 31. § (1) bekezdés helyett az Rtv. 29. § (6) bekezdést kellett volna alkalmazni – miatt a Panasztestület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

A Panasztestület álláspontjával az alábbiak alapján nem értek egyet.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése szerint a kérdéses időpontban két, egymással ok okozati összefüggésben lévő intézkedés történt egymást követve.

Az első intézkedés *-n * órakor került fogatosításra és kb. 10-15 percet vett igénybe. Ennek keretében a panaszost a rendőrök igazoltatták, és vele szemben az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján ruházat- és csomagátvizsgálást is végrehajtottak. A panaszos személyazonosságának megállapítása mellett ugyanis a fenti törvényi tényállás alapján végzett átvizsgálás adott módot a rendőrségnek, hogy a gyanút megerősítse vagy ellenkezőleg, kizárja a panaszos esetében. Az említett törvényhely utolsó fordulata, azaz a bűncselekmény elkövetésének gyanúja tette tehát szükségessé a panaszos és csomagja átvizsgálását. Tekintettel arra, hogy az intézkedés során az került megállapításra, hogy az intézkedés alá vont személy nem azonos a bűncselekményt elkövető személlyel, ezért az intézkedés ekkor véget is ért.

A második intézkedés a fenti napon és helyen * órákor került foganatosításra, mivel a panaszos a rendőrségi szolgálati gépkocsi elé lépett és a motorháztetőre szándékosan, nagy erővel ráütött. Ezt követően a rendőrök kiszálltak a kocsiból és szándékos bűncselekmény, garázdaság elkövetése miatt testi kényszer alkalmazva megbilincseltek és előállították a Rk-ra. Az intézkedés során a ruházat- és csomagátvizsgálást az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján hajtották végre. Ezt utóbb a rendőrkapitányság épületében foganatosították, amit a rendőrségi dokumentumok rögzítettek is. (Az ugyanis nem életszerű, hogy a bűncselekmény gyanújának tisztázása érdekében a panaszost és csomagját alaposan átvizsgálták, majd pár perccel később a helyszínen még egyszer, ekkor már az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással ismételt átvizsgálták.)

Megállapítható továbbá, hogy az intézkedés indokoltságát nem vonhatja kétségbe az a tény, hogy a rendőri jelentésekben nem szerepel valamennyi, az intézkedés jogszerűségét alátámasztó jogszabályi hivatkozás, illetve esetlegesen nem megfelelően történik a jogalap megjelölése.

A fentiekre tekintettel a Panasztestület állásfoglalásával nem értek egyet.

VII.

A Panasztestület az állásfoglalása elkészítése során a panaszos igazoltatása és ruházat átvizsgálása helyszínének kiválasztását is megvizsgálta.

Tekintettel arra, hogy a panaszos ezt a kérdéskört nem sérelmezte, a beadványában csupán tényként állapította meg, ezért azt – figyelemmel a Ket. 35. § (1) bekezdésére – érdemben nem vizsgáltam. Továbbá a Fővárosi Törvényszék már korábbi – 20.K.31.855/2011/8. számú – ítéletében kimondta, hogy *„A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az alperesi határozat kizárólag a felperes panaszában foglaltakra kell, hogy reagáljon függetlenül attól, hogy a Független Rendészeti Panasztestület esetlegesen a felperes panaszát meghaladóan más jellegű jogkérdésekben is állást foglal.”*

A Kúria Kfv.III.37.807/2013/4. számú ítélete a fentieket alátámasztja, amely szerint *„(...) A FRP-nek az előállítás időtartamára vonatkozó megállapításra nézve rögzítette, hogy e körben a felperes nem terjesztett elő panaszt, ezért annak jogszerűségéről nem kellett döntenie.”*

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) és (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és c) pontjai és (2) bekezdés, 178. § i) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (7) bekezdés, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (2) bekezdés, 92. § (1) bekezdés, 13.§ (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdés a) pontja (2), (4) és (6) bekezdései, 15. § (1) és (2) bekezdései, 20. § (1), (2) és (3) bekezdései, 2. § (1) bekezdése, 16. § (1) bekezdése, 1. § (2) bekezdés 1) pontja, 11. § (1) bekezdése, 12. § (1) bekezdése, 31. § (1) és (2) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) pontja (3) bekezdés, 47. §, 48. § d) pontja, 61. § (1) bekezdése, 17. § (1) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 8. § (3) bekezdése, 5. § (1) és (2) bekezdései, 40. § (1) bekezdése, 39. § (1)

- bekezdése, 41. § (1) bekezdés a) és d) pontja, (4) bekezdés, (6) bekezdés a) pontja, aa.) alpontja, 33. § (3) bekezdése;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 339. § (1) bekezdése.

Budapest, 2016. május 02.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos